

Kjak

Siv Friðleifsdóttir

Medlem av Alþingi på Island og
Framsóknarflokkurinn (Senterpartiet)

Turbulentar tíðir hjá grannunum í vestri

– Tykkara nærmastu grannar í útnýðringi hava verið gjøgnum turbulentar tíðir seinastu tíðina. Vit hava havt ólukkigur í okkara vulkansku náttúru og í infrastruktúrinum og eitt búskaparligt kollaps. Vit hava eitt íslenskt orðatak, sum passar væl til hesa støðu: »Ðað skiptast á skin og skúrir«. Stutt umsett »Tað skiftir við sól og regn«. Soleiðis skrivur Siv Friðleifsdóttir í brævi úr Íslandi.

Aske og lava

Først om naturkatastrofen. Den 20. mars begynte et relativt lite vulkanutbrudd på Fimmvörðuháls på sørkysten av Island og det varte i 3 uker. Rødglødende lava flommet nedover åsene, fulgt av noen moderate askeskyer. Mange Islendinger og turister reiste dit for å se det "beskjedne" utbruddet, så vi kalte det "ferðamannagös", et turistutbrudd. Den 14. april, knapt en uke etter at dette utbruddet var sluknet, ble det mer alvor da et større utbrudd startet i Eyjafjallajökull, og nå sprutet det opp mye lava og enorme mengder aske i 5 uker. Drønnene fra vulkanen kunne høres over store deler av sørkysten. Asken som kom opp i løpet av disse 5 ukene beregnes til å være 250-300 millioner tonn og halvparten av den kom opp de første 3 dagene, dvs. 750 tonn pr. sekund. En uke senere var det blitt til 75 tonn pr. sekund. Denne store askemengden lammet flytraffiken i store deler av Europa 6 dager i april og skapte også problemer for flytraffiken i mai måned, s.s. hos Atlantic Airways i Færøyene. Mest aske falt det i de fruktbare landbruksområdene nærmest vulkanen, men mindre i Reykjavíkområdet. Nå er det omkring 30 meter askelag på isbreen som fyker hit og dit. Færøyinger fikk også oppleve asken i nærkontakt, det så jeg på bilder som min venn, Hallstein Sigurðsson, sendte meg av sin bil dekket med askestøv i Torshavn. Heldigvis har de siste utbruddene i Eyjafjallajökull vært med nær 200 års mellomrom!

You tube hjelper

På grunn av naturkatastrofen

Famljuútfarar til gosið við Fimmvörðuhálsi. Gosið vardi tríggar vikur

kom Island ettertrykkelig på kartet i internasjonale massemedier. Turister avbestilte i stor stil sine planlagte reiser til Island. For å forhindre at også turistbransjen kollapse satte vi i gang med en kampanje som vi kalte "Inspired by Iceland" -, den ble kjørt på You tube og alle Islendinger ble oppfordret til å sende den til sine utenlandske venner. Sammen med all medieomtalen ble nå Island plassert på turistkartet igjen, og i juni kom det 54.000 turister hit, omtrent like mange som i juni forrige år.

Isbjørn i Reykjavík?

Over til katastrofen i bankene. Fra oktober 2008, da alle de 3 store islandske bankene kollapset, har det vært turbulent i det islandske

samfunn. Island fikk etter bankkollapsen lån fra diverse land, og jeg vil gjerne få si stor takk til Færøyingene som vedtok i Lagtinget å låne Island 300 millioner danske kroner og det uten betingelse for en løsning av den såkalte Icesavesaken. Lånekontrakten ble underskrevet i Torshavn 23.3. 2009. På grunn av disse unntakstilstander hadde vi parlamentarisk valg i april 2009, 2 år før det vanligvis skulle avholdes. Resultatet av dette valget ble den største fornyelse av parlamentarikere vi noen gang har hatt. 43% nye representanter tok sete på Alþinget. Kvinner gjorde god fremgang og fikk samme resultat, sagt med tall 43% av tingsetene, og det har aldri vært flere

kvinner på Alþingi. For 2 måneder siden, den 29. mai, var det kommunevalg. Der ble det også stor fornyelse. I hovedstaden Reykjavík fikk et nytt parti, Besti flokkurinn, flest stemmer med 35% av velgerne bak seg. Lederen, Jón Gnarr (Gnarr er forkortelse for Gunnar), en populær skuespiller og standup-komiker, har ikke deltatt i politikk før. Partiets politiske budskap var uklart og ble presentert med morsomme vitser og slogans som f.eks.: - Vi vil gjøre allt for alle, og: -Vi vil ha en isbjørn i husdyrparken. Besti flokkurinn har nå dannet majoritet i Reykjavíks bystyre med Samfylkingin (Sosialdemokratene). Jón Gnarr er Reykjavíks borgermester. Isbjørnen er ikke kommet, men kommer tid, kommer

råd. I disse dager inviterer bystyret til "badevake" i Reykjavíks største utebasseng, Laugardalslaug. Det er fryd og gammen hele natten, og ungdommen stortrives. Hvor lenge vi kan fryde oss, er en annen sak. På Akureyri, "hovedstaden" på Islands nordkyst, fikk en liste som tilhører ikke de etablerte partiene, Listi fólksins, ren majoritet, 6 medlemmer av 11 i bystyret. Dette er første gang fra 1930, da nåværende valgordning kom, at en liste vinner ren majoritet på Akureyri. Resultatet i kommunevalget viser generelt at den islandske befolkning er utilfreds med de gamle etablerte partiene og mener de må ta skyld for det økonomiske uføre, også hvordan de "nye" styresmakter har holdt i trådene etter

bankraset. I disse ulvetider er det derfor fritt frem for alternative partier. Mange tenker politisk som så: "Alt er bedre enn det som var". Hvor en slik tankegang fører oss vil fremtiden vise.

Opp og ned med EU

Siste sommer vedtok Alþingi med knapp majoritet å søke om medlemskap i EU. Jeg stemte ja til ansøking og mener at vi må få se hvilket forhandlingresultat vi får, og så holde folkeavstemning om det. EU er et meget omstridt tema på Island. Undersøkelser i de siste år viser at folk har vært positive til å søke om medlemskap. I februar 2003 var det 64,2% støtte for å søke om medlemskap, i august 2007 var det 58,6% og i august 2008 var det 58%. Minst støtte til ansøking var i februar 2006, men til og med da var det 50,5% støtte, en liten overvekt. Nyeste tall viser helt annent bilde. Nå i juni sier 58% at de vil at Island skal dra sin EU ansøking tilbake, men 24% er i mot det. Støtte til fullt medlemskap har vokst fra året 2000 på Island og var høyest i august 2002 da 51,7% var positive til medlemskap. Generelt kan man si at støtte til fullt medlemskap har dalt etter at Icesavesaken boblet opp, men den er en strid som Island har hatt med England og Holland om tilbakebetalinger av garantier tilknyttet til bankraset. I august 2008 like før bankene gikk overende, var 48,8% positive til medlemskap, 32,4% negative og 18,8% hverken for eller mot. I det siste har motstanden vokst jevnt og nå i juli viser Gallup at 24,5% er positive til fullt medlemskap, 60% negative og 15,5% stiller seg nøytrale.